

ความจริงซึ้ง

พระอาจารย์สงบ มนฺตสนฺโต

ถาม-ตอบ ปัญหาธรรม วันที่ ๕ ธันวาคม ๒๕๕๒

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองแก อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เราพูดถึงเวลาประพฤติปฏิบัติ เราอยู่กับครูบาอาจารย์มา หลวงตาท่านบอกเลย ผู้รู้มี เวลาพูดอะไรออกไประวัง ผู้รู้เขามี ถ้าเราไม่รู้อะไรเราพูดไป ผู้รู้เขารู้ทันเรานะ ถ้าเราไม่รู้ นี่พอคนไม่รู้ก็พูดไปตามประสาไม่รู้ ยิ่งพูดภาษาไม่รู้ ความที่ไม่รู้พูดไปมันก็ผิดหมด พูดไปผิดหมด ฉะนั้นพอผิดไปแล้วเวลาจะแก้ไข มันไม่มีทางออก มันหาทางออกไม่เจอใจ เราพูดไปเรื่องเชรณีพพาน วันที่ ๘ พฤศจิกายน

ประเด็น : นี่เขาเทศน์มาวันที่ ๒๒ พฤศจิกายน พระอริยบุคคลมีโดยตำรา นี่นะแล้ว ก็นี่เป็นเทศน์ เรายังไม่เคยเห็นฉราวาสบรรลुพระอรหันต์เลย ยุคนี้นี้ใหม่ ยุคนี้นี้จะมีพระอรหันต์ใหม่ ยุคนี้นี้จะมีพระโสดาบันใหม่ มีโดยตำรานะ ถ้าตราบใครมีผู้เจริญสติปัญญาในโลกไม่ว่างจากพระอริยะเลย จากพระอรหันต์ แต่มีโดยการชี้ขาดไม่ได้ คนที่จะชี้ขาด คือ พระพุทธเจ้าเท่านั้น

หลวงพ่ : มีโดยการชี้ขาด การชี้ขาด คือ ผู้รู้ไง นี่จะอ้างว่ามีโดยตำรา เขามีโดยตำรา

ประเด็น : ฉะนั้นพอสุดท้ายมาเห็นใหม่ อย่างที่พระพุทธเจ้าไม่อนุญาตไว้ อย่างมากก็ว่าคนนี่ภาวนาดี หลวงพ่อชม ใครว่าภาวนาดีก็ชอบไปลือว่า คนนั้นเป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา หลวงพ่อเทศน์ว่ามีคนดี หลวงพ่อชมทุกคนว่าเป็นคนดี หลวงพ่อไม่ได้บอกว่าเป็นโสดาบัน เป็นสกิทา เป็นอนาคา ไปเข้าใจกันเองเห็นใหม่

หลวงพ่ : ไปเข้าใจกันเอง ตอนที่บอกว่า ถ้ามีโดยตำรา ทำไมไม่บอกว่า ตำราเป็นคนบอกละว่าเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา พอเป็นโสดาบัน เป็นสกิทาคา เป็นอนาคา ก็ยอมรับกันไปเอง แล้วพอตอนนี้มันโสดาบัน สกิทาคา อนาคามีโดยตำรา

มันไม่ได้หรอก โดยตำรานะ มันก็ผิดแล้ว โดยตำราผิดหมายถึงตรงไหน เราถึงเรียกเรื่องว่า เราจะเรียกเรื่อง สคบ. ไง

อย่างก.พ. ก.พ.เราไปเรียนจบมาจากเมืองนอก ถ้า ก.พ. ไม่รับ เข้าทำงานในเมืองไทยไม่ได้ สถาบันไหนก็แล้วแต่ที่มีการศึกษาต้องก.พ.ยอมรับ ถึงจะเข้ามาทำงานเป็นข้าราชการในเมืองไทยได้ ฉะนั้นก.พ.ยอมรับทางวิชาการ มันต้องก.พ.ยอมรับใช้ไหม

นี่เหมือนกันถ้าทางวิชาการ ทางวิชาการ สัญญาจะเป็นสติได้ไหม

จำสภาวะเป็นสติโดยอัตโนมัติโดยข้อเท็จจริงมันเป็นไปไม่ได้ สติ คือ สติ สัญญา คือ สัญญา อปปนาสมาธิแล้วจะเกิดปัญญาขึ้นมาจะเป็นไปได้อย่างไร อปปนาสมาธิมันเป็นไปไม่ได้

ถ้าพูดถึงโดยตำรามันขัดแย้งกันโดยตำราอยู่แล้ว คำพูดมันขัดแย้งโดยตำรา ใ้มันปริญาห้องแถว เป็นปริญาห้องแถวที่ก.พ.ไม่ยอมรับ ถ้าก.พ.ไม่ยอมรับโดยตำรา โดยตำรานี้พูดถึงโดยตำรานะ เราจะแยกก่อน แยกโดยตำราคือปริยัติ แล้วจะพูดปฏิบัติทีหลัง

ถ้าโดยตำรา โดยทฤษฎี โดยตำรามันก็ต้องถูกต้องเหมือนกัน ถ้าตำราทำไมไม่เอาตำรามามาขัดแย้งกัน ถ้าเอาตำรามามาตรวจสอบ ก.พ.ต้องตรวจสอบสิ ตรวจสอบว่าสัญญาจำสภาวะจะเกิดสติ สัญญามันจะเป็นสติได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้

อปปนาสมาธิ เวลาพิจารณาไปจนเป็นลงอปปนาแล้วเกิดกระบวนการของมรรค มันเป็นไปไม่ได้ ที่มันเป็นไปไม่ได้เพราะว่า ทางวิชาการมันเป็นไปไม่ได้ไง ให้สมาคมบาลีไวยากรณ์ตรวจสอบ ถ้าโดยตำรานะ ถ้าจะอ้างตำราต้องให้สมาคมบาลีไวยากรณ์ตรวจสอบว่า สภาวะจำนี้ สัญญามันจะเป็นสติได้ไหม แล้วพิจารณาจนถึงที่สุดแล้ว ปัญญามันจะเกิดโดยอัตโนมัติ มันจะเป็นไปได้ไหม

หลวงพ่ : ถ้าพูดโดยตำรานะ โดยตำราก็ต้องเอาตำราจับกัน โดยตำราก็ต้องเอาตำราเอาพระไตรปิฎกมาเช็กกันว่า ในพระไตรปิฎกพูดอย่างนี้ มันเป็นไปไม่ได้ไหม ถ้าจะอ้างว่า

มันมีโดยตำราไง มีโดยตำรา มีโดยทางวิชาการ มีโดยตำรา ถ้ามีโดยตำราพระอรหันต์ก็มี
โดยตำรา

ไอ้มีโดยตำราไม่ต้องไปพูดถึง ตำรา คือ ตำรา ตำราเป็นตำรายุ่แล้ว

แต่ถ้าโดยข้อเท็จจริงนะ ปรัชญา ปฏิบัติ ถ้าเป็นปฏิบัติแล้ว เห็นใหม่ในตำราไม่มี
พระอรหันต์ ในตำราไม่มีทั้งสิ้น ในตำราเป็นทฤษฎี ในตำราเป็นทางวิชาการ

มันจะเป็นพระอรหันต์ในหัวใจของสัตว์โลก ปรัชญา ปฏิบัติ มันจะเป็นขึ้นมาที่
ใจเป็น ถ้ามันเป็นใจเป็นในตำราไม่มี ในตำราไม่มีพระโศดบัน ไม่มีพระสกิทาคา ไม่มี
พระอนาคา ไม่มีพระอรหันต์ ไม่มี ในตำราไม่มี แต่ในตำราชี้บอก ในตำราเป็นทฤษฎี
บอกว่าทำอย่างนี้ๆ เป็นชื่อไร ในตำรานี้เป็นตำรา เป็นทางวิชาการ

แต่ถ้าเป็นความจริงมันเป็นในใจของสัตว์โลก โศดบัน สกิทาคา อนาคา มันจะ
เป็นในใจของผู้ที่ประพฤติปฏิบัติ มันไม่มีในตำรา

ครูบาอาจารย์ท่านเทศน์บ่อย หลวงตาท่านพูดบ่อยเลย สมาธิในตำราเห็นใหม่ ส.
เสื่อ ม.ม้า สระอา ธ.ธง สระอิ สมาธิ มันชื่อ โศดบัน สกิทาคา อนาคา อรหันต์ ในตำรา
เป็นชื่อ ไม่มีเพราะมันเป็นตัวหนังสือใหม่ ด้วยความเคารพ คำว่า ตัวหนังสือนะ เวลา
หลวงปู่มันเห็นใหม่

“หลวงปู่มันแม้แต่ตัวอักษร ท่านจะไว้ที่สูงมาก ท่านบอกว่าตัวหนังสือนะ มัน
เป็นการถ่ายทอดธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า คือ มันสื่อได้ ตัวหนังสือนะ
ท่านจะบอกไม่ให้เอาหนังสือวางพื้น ไม่ให้เสมอกับพระ”

“แม้แต่เวลาท่านลงมาจากเชียงใหม่มาพักอยู่วัดบรมฯ แล้วพระเจ้าจัดห้องให้ท่าน
พัก ทีนี้พอเข้าไปพักในห้อง มันมีกองตำรากองอยู่กับพื้น ท่านไม่ยอมนอนเลย ท่านไม่
ยอมนอน ต้องย้ายออกหมด ท่านถึงจะยอมนอน ท่านเคารพมากเห็นใหม่”

นี่เลยบอกว่า คำว่าตำรานี้เราเคารพนะ เราเคารพตำรา เพราะตำราเป็นธรรมและ
วินัยขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า เป็นสิ่งที่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า นี้
ทางวิชาการที่ท่านตรัสรู้ขึ้นมา ท่านบัญญัติไว้ให้เราก้าวเดินเป็นทางวิชาการ แต่

ข้อเท็จจริงในความรู้สึกในตำรา มันไม่มีชีวิต ในตำรา ในตัวหนังสือมันไม่มีชีวิต มันไม่มีความรับรู้อะไรหรอก แต่มันเป็นทฤษฎีใช่ไหม จะบอกว่าโดยตำรา ตำราขึ้นมาเหมือนตำราเป็นกฎหมาย กฎหมายมันอยู่ที่การตีความ ใครตีความอย่างไรก็ตั้งให้ไปตามความเห็นของตัวเอง

ประเด็น : บอกว่าใครจะมาชี้ขาดไม่ได้นะ สิทธิขาดอยู่ที่พระพุทธเจ้าคนเดียว เราเป็นโจรเราไปขโมยของมา สิทธิจะจับโจรไม่ได้นะ ต้องพระพุทธเจ้าคนเดียว อ้าว..ก็ไปขโมยเขา มา ขโมยศรัทธา ขโมยความเชื่อถือ ขโมยทุกอย่างเขามาหมดเลย แล้วเวลาตรวจสอบกันตรวจสอบไม่ได้

หลวงพ่ : เวลาตรวจสอบมันต้องตรวจสอบได้สิ เวลาตัวเองไปขโมยของเขามา ขโมยมาได้ เวลาจะตรวจสอบขึ้นมาบอกตรวจสอบไม่ได้ ต้องพระพุทธเจ้าเท่านั้น โดยตำรา คำว่าตำราเป็นตำรา แต่โดยข้อเท็จจริงมันเป็นข้อเท็จจริง โดยข้อเท็จจริงนะ ทำไมองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าท่านไม่แยกไว้หรอก ปรัชญา ปฏิบัติ ปฏิเวธ

คำว่าปฏิบัติ การปฏิบัติคนเราปฏิบัติมันก็ต้องมีการผิดพลาดเป็นธรรมดา คนเราทำงานนะ คนเรามีการศึกษาจบมาแล้วมาฝึกงาน มันก็ต้องมีการฝึกงานมีความชำนาญเป็นขั้นเป็นตอนของมันขึ้นมา

พอเป็นขั้นเป็นตอนขึ้นมา เวลาเราปฏิบัติไปแล้วเห็นใหม่ เราปฏิบัติถ้าเรามีทางวิชาการ ทางวิชาการมันจะรองรับ คู่มือทางช่างเห็นใหม่ ผู้ที่จบวิศวะมาต่างๆ ที่ทางช่าง เขาทำงานแล้วนะ จบมาทำงานไม่เป็น กรรมกรแบกหามเขาชำนาญกว่าเขาทำงานได้นะ เขาทำได้เร็วกว่าแต่เขาไม่มีทางวิชาการรองรับ เขาทำด้วยความชำนาญของเขา

แต่ถ้าเราจบวิศวะมาเห็นใหม่ เราทำงานด้วย เรามาเป็นการช่าง เราลงมือทำ แต่วิศวะส่วนใหญ่แล้วจะไม่ได้ทำ จะใช้แต่ทางวิชาการ แล้วให้กรรมกรทำ วิศวะนี่เข้าใจเรื่องทฤษฎีหมดนะ แต่ให้ลงไปทำงานงะๆ งะๆ ทำไม่ถูกเหมือนกัน

แต่ถ้าจบวิศวะมานะ แล้วมีความชำนาญมากลงมือทำเองก็ได้ ยิ่งทำเข้าไปนะ มันยิ่งช่างซึ่งวิชาการ เพราะวิชาการเป็นทฤษฎีที่เราเรียนมาอยู่แล้วใช่ไหม แล้วลงไปทำมันมีรูปร่างขึ้นมา ถ้ามันมีทางวิชาการรองรับ มันทำด้วยความมองจากล้าหาญ น้ำหนักของ

มัน แรงโน้มถ่วงของมัน รับน้ำหนักสิ่งที่ค้ำยันของมัน เขาทำด้วยยิ่งทำยิ่งมีความชำนาญ เห็นไหม

นี่ถึงภาคปฏิบัติ ทางวิชาการ มันเป็นวิชาการรองรับ ถ้ามีรองรับ ภาคปฏิบัติ ภาคปฏิบัตินะ ทางวิชาการนะ เกสา โลมา นะขา ทันตา ตะใจ อุบัติมาให้เห็นแล้ว

ถ้าพอมันผ่านกระบวนการนี้ไป การประพฤติปฏิบัติมันจะเหมือนกับกรรมกรต่างๆ ที่ชำนาญในการก่อสร้าง แล้วในการก่อสร้างมันเห็นการล่มสลาย ถ้าแรงโน้มถ่วงหรือความรองรับของการค้ำยันไม่ได้ มันพังหมด แต่พอมันทำมันเคยฟังต่อหน้า มันมีประสบการณ์อันนี้

นี่มันก็เหมือนกับทางวิชาการเหมือนกัน ทางวิชาการโดยประสบการณ์จริงใจ แล้วมันทำขึ้นมา มันเห็นผลของมัน ขนาดค้ำยัน ขนาดปูนตอมเข้ามันยังไม่แข็งตัวเห็นไหม มันยังไม่เซहतตัวของมัน เราไปรื้อแบบก่อน มันแตก มันร้าวทั้งนั้นนะ จิตของคนทีภาวนา ถ้ามีสติ มีสมาธิ คำว่าสติ คำว่าสมาธิ มันเป็นพื้นฐาน สติต้องการในทุกเมื่อ ในการทำงานสิ่งใดก็ต้องการสติพร้อมไปตลอดเวลา แล้วสติมันคือสติ แล้วสติมันเป็นอนิจจัง สติมันเกิดดับ แล้วสติมันมีทุกคน

แล้วเมื่อวานเขาถามเรื่องสติ สติทำอะไร เราบอก สติฝึกมาโดย สติที่กำหนด สตินี้แหละ สติโดยธรรมชาติของคนมีสติอยู่แล้ว โดยธรรมชาติของสัตว์ก็มีสติ ยิ่งเสื่อมีสติดีมากเลย สติมันมีอยู่ทุกคน ทุกคนมีสติอยู่โดยดั้งเดิม มีทุนเดิมอยู่ในใจของทุกคน ทุกคนมีสติปัญญาหมดละ แต่มันเป็นสติปัญญาของปุถุชน มันเป็นสติปัญญาพื้นฐานของมนุษย์ เพราะเราฝึกมาเรามีสติมีสมาธิขึ้นมา

คุณอินส์ไตน์ คุณนักวิชาการ นักวิทยาศาสตร์ นักวิทยาศาสตร์เขาทำงานวิจัย เขาต้องตรึก เขาต้องพิสูจน์ เขาต้องใช้สมอง เขาต้องคิดของเขา นั่นนะนั่นก็สติ สติแบบนี้สติปัญญามันเป็นโลกียะ มันเป็นโลก สติมันมีอยู่พื้นฐาน แต่สติอย่างนี้มันชำระกิเลสไม่ได้ สติอย่างนี้เป็นสติพื้นฐานของมนุษย์ สติพื้นฐานเขาเรียกปุถุชนแล้วเราพิจารณาของเราเราฝึกของเราไปจากปุถุชนมันจะเป็นกัลยาณปุถุชน

เขาบอกสติตัวจริง สติตัวปลอม ถ้าสติตัวจริงสติตัวปลอมนะ ถ้ากำหนดสตินะ กำหนดนี่เป็นอรรถกถาญาณุโยค เป็นสติปลอมหมดเลย เผลอไปบ่สติมาเป็นสติจริง สติจริงสติปลอมมันมาจากไหน นี่โดยตำรา โดยตำรามันต้องเอาตำราบอก ถามตำรามีสติตัวจริงตัวปลอมไหม

แต่ในตำราบอกว่ามีจาสติ สัมมาสติ สติมันมีมีจนา มันมีความหลงผิด มีสติแล้ว มันหลงผิด มีความผิดพลาดไป นั่นเป็นมีจนา ถ้ามีสติแล้วเอาสติมาทำสัมมา คือมาทำมรรคญาณ มาทำปัญญาของเราเป็นสัมมาสติ มรรค ๘ เห็นไหม นี่มรรค ๘ งานชอบ เพียรชอบ

มีมีจนา มีสัมมา มีจนา คือ ใช้ผิด สัมมาคือใช้ถูก แต่ตัวของมันเองเป็นอนิจจัง ตัวของมันเองเป็นกลางที่มันมีอยู่แล้ว สติมันคือสติ สัญญาเป็นสติไม่ได้ เผลอเป็นสติไม่ได้ เพราะเผลอมันคือคำ สติมันคือขาว เผลอคำกับขาวเป็นอันเดียวไม่ได้ คำกับขาวมารวมแล้วเป็นเทาๆ สติเทาๆ ไม่มี

สติมันเป็นสติ มหาสติ สติมันจะละเอียดเข้าไปถ้าฝึกสติขึ้นมา สติก็คือสติ สติตัวจริงสติตัวปลอมในตำราไม่มี ถ้าเอาตำราชี้ ตำราก็ชี้ว่า ไอนี้มันปริญาห้องแถว ก.พ. ไม่ยอมรับ ปัญญาอย่างนี้ในก.พ.เขาไม่ยอมรับ

แต่เวลาบอกว่าเวลาครูบาอาจารย์เห็นไหม เวลาหลวงตา หลวงปู่มัน เขาบอกว่า หลวงตาบอกว่า เวลาหลวงปู่มัน พระอรหันต์มาอนุโมทนา มาได้อย่างไร ในตำราไม่มี ไอ้ที่ไปไม้ในกำมือกับไปไม้ในป่า เห็นไหม ไปไม้ในกำมือกับไปไม้ในป่า นี่เหมือนกัน คำว่าไปไม้ในป่าต้องเป็นสัมมา เป็นความถูกต้อง เป็นความดีงามของท่าน ท่านรู้จริงของท่าน ท่านเห็นของท่าน นั่นเป็นความจริงของท่าน

สิ่งต่างๆ ที่ว่า สติมันจะเกิดจากการฝึกสติ พอฝึกสติขึ้นมาแล้ว สติมันควบคุมจิต พอมันควบคุมจิต จิตมันก็มีพื้นฐานของมัน พอจิตมีพื้นฐานของมัน วุฒิภาวะของจิตมันเพิ่มขึ้น พอวุฒิภาวะของจิตมันเพิ่มขึ้น โดยสามัญสำนึกนะ พวกเรานะ รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นสัญชาตญาณ มันเป็นศัพท์มันเป็นสื่อสาร

ถ้าพวกเรา เราทำวิชาการต่างๆ จะทางวิชาการ เราจะมีวิชาอะไรก็แล้วแต่ มันก็ต้องอาศัย รูป รส กลิ่น เสียง กลิ่น นี้อรูป รส กลิ่น เสียงเห็นใหม่ นี่สัญญาอารมณ์ต่างๆ เพราะมันตริกเป็นทางวิชาการออกมา ตริกเป็นหน้าที่การงานออกมา

ขั้นที่ ๕ โดยพื้นฐาน มันเป็นข้อเท็จจริง แต่อารมณ์ความรู้สึกในขั้นที่ ๕ นั้นคุณสังขารมันปรุงแต่ละเรื่องดี สัญญาข้อมูลมันแตกต่างกันเห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน คำว่า สติกับจิต มันเป็นพื้นฐาน มันออกมาเป็นหน้าที่การงาน ที่เราใช้ทางวิชาของเราเห็นใหม่ สิ่งนี้มันก็ต้องมีสติ ไม่มีสติสิ่งนี้มันจะผิดพลาดไปทั้งนั้นนะ

สติแบบนี้เป็นสติแบบปุถุชน แล้วเรากำหนดสติ เราควบคุมความรู้สึกเห็นใหม่ เราพูดอะไรๆ มันก็จะหดสั้นเข้ามา ตัวจิตมันจะหดสั้นเข้ามา เราใช้ปัญญาอบรมสมาธิ นี้ความคิดเกิดจากจิต อารมณ์ต่างๆ เกิดจากจิต

แล้วถ้าจิตมันเข้าใจของมัน มันปล่อยของมัน มันปล่อยของมันเห็นใหม่ พอปล่อยของมัน จิตมันสงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามาเห็นใหม่ พอสงบเข้ามา ความสงบกับความฟุ้งซ่านมันแตกต่างกันอย่างไร ความฟุ้งซ่าน ความสามัญสำนึกความคิดของเรา

ที่ว่าความคิดๆ เขาบอกให้ดูจิตๆ ไปเรื่อยๆ นะ แล้วอย่าไปกอดความคิด เพราะถ้ากอดความคิดจะเกิดวิปัสสนาไม่ได้ วิปัสสนาคือความคิดนั้นแหละ

ความคิดอย่างนี้มันเป็นความคิดของปุถุชน มันเป็นความคิดของโลก มันเป็นความคิดของกิเลส เพราะความคิดอย่างนี้มันเกิดจากจิต ความคิดจากจิต จิตถ้ามันเป็นสามัญสำนึก มันจะสำนึกของมันอยู่ แล้วมันพลังงานออกมาจากขั้นที่ ๕ แล้วมันออกมาใช้เป็นวิชาชีพ มันเป็นสัญชาตญาณของมนุษย์ มันเป็นปุถุชน

แต่เรามีสติควบคุมมันไปเรื่อยๆ ควบคุมไปเรื่อย จนจิตมันสงบเข้ามา สงบเข้ามา พอจิตสงบเข้ามานะ สงบต่างกับฟุ้งซ่านอย่างไร ความฟุ้งซ่านคือสามัญสำนึกที่มันคิดอยู่ แล้วมันมีแรงขับเคลื่อนหาความทะยานอยาก แรงขับของคน ความชอบ ความชอบบ้า ๕๐๐ จำพวก มันจะขับอันนี้ออกไป

นี่แรงขับอันนี้ มันพุ่งชานเกิดจากแรงขับ คำว่าแรงขับหมายถึงว่าคนชอบไม่เหมือนกัน คนฝึกไปฝึกถูกฟันไม่เหมือนกัน ความผูกพันของคน กับอารมณ์ความรู้สึกของคนแตกต่างกัน อย่างนี้มันแรงขับอันนี้มันทำให้พุ่งชาน

พุ่งชานหมายความว่า พุ่งชานออกไป มันพุ่งชานมันพยายามจะคิด พยายามจะตริคให้เข้าใจ มันเป็นพุ่งชาน แต่สติปัญญามันตามเข้ามาเห็นใหม่ ความพุ่งชานนั้นมันสงบตัวลง เพราะสิ่งต่างๆ รูป รส กลิ่น เสียง มันเป็นธรรมชาติ คฤติ คฤมลติ พัดมาไปไม่ไหว มันมีเสียงของมัน มันเป็นธรรมชาติ มันเป็นธรรมชาติของเรื่องของผลกระทบของมัน

มันเป็นธรรมชาติของมัน เราให้คำมันต่างหากล่ะ เพราะสติมันทันใจใหม่ สติมันทัน รูป รส กลิ่นเสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้ของมาร พอรูปรส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้ของมาร แต่มีสติสัมปชัญญะ สติ สติ สติ

สติกับจิตมันตามทันเห็นใหม่ พอมันตามทัน มันก็เริ่มปล่อยวาง ปล่อยวางเห็นใหม่ พอมันเริ่มปล่อยวาง มันควบคุมจิตได้ง่ายขึ้น เพราะจิตมันมีเหตุมีผล โดยปัญญาของมัน ที่มันตามมันขึ้นมา มันมีเหตุมีผลของมันว่า สิ่งที่เราขับเพราะค้นหาความทะยานอยากเป็นสมุทัย สิ่งที่เราค้นหาความทะยานเป็นแรงขับที่เราไม่รู้เท่าทันมัน

พอมีปัญญาขึ้นมาก็รู้เท่าทันแรงขับอันนี้ พอรู้เท่าทันแรงขับอันนี้ เราเป็นเองต่างหาก แรงขับของเราเองต่างหาก ทำให้เราพุ่งชานออกไปโดยสัญชาตญาณ ถ้ามีสติเข้ามาควบคุมเข้ามา มันจะปล่อยตัวมัน หดตัวมันเข้ามา หดตัวเข้ามาเป็นตัวของมันโดยสัจจะของมันเห็นใหม่

พอเห็นหดตัวเข้ามา รูป รส กลิ่น เสียงเป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร พอทันแล้วเห็นรูป รส กลิ่น เสียง เป็นบ่วงของมาร เป็นพวงดอกไม้แห่งมาร มารมันเป็นบ่วงเป็นพวงดอกไม้ บ่วงก็คือรัด พวงดอกไม้ก็คือล่อ มันก็ทั้งเชิญทั้งล่อลวงทั้งหลอกลวง

พอสติมันทันขึ้นมา มันรู้เท่าทันมัน มันเป็นเอกเทศของมันเห็นใหม่ สติมันตามทันมาตลอด พอตามทันมันทันจิต จิตมันเป็นเอกภาพ จิตมันปล่อยวางรูป รส กลิ่น เสียง

เข้ามาเห็นใหม่ สติกับจิตมันมีปัญหาขึ้น มันมีความรู้เท่าตัวมันเองมากขึ้น มันเป็นตัวสมาธิ มันหดตัวเข้ามามากขึ้น นี่ปัญชก กัลยาณปัญชก

พอเป็นกัลยาณปัญชกสติมันดีขึ้น สมาธิมันดีขึ้น มันเห็นมันรู้มันเห็น รู้เห็นอะไร รู้เห็นรูป รส กลิ่น เสียง รู้เห็นในสิ่งสัมผัสของมันในธรรมชาติของมัน มันรู้เห็นของมัน เพราะสติมันหดสั้นเข้ามา เพราะปัญญา วุฒิภาวะของจิตมันเพิ่มขึ้นมา จากปัญชก กัลยาณปัญชก

กัลยาณปัญชก ปัญชกมันต่างกันด้วยการควบคุมจิต ปัญชกจะควบคุมจิตได้ยาก จะเข้าสมาธิได้ยาก จะทำให้จิตตั้งมั่นได้ยาก กัลยาณปัญชก กัลยาณปัญชกคือทำจิตให้ตั้งมั่น ตั้งมั่นเพราะอะไร รูป รส กลิ่น เสียง มันขาดออกไปจากจิต จิตเป็นเอกภาพ จิตเป็นตัวของมันเอง พอจิตเป็นตัวของมันเอง สติมันพร้อมมาใหม่

ไหนไปฝึกสติที่ไหน สติมันผลอยู่ที่ไหน ผลอปปิบัติมาเอง ต้องดูให้มันผลออกแล้วสติมาเอง แล้วมันจะทรงตัวของมันขึ้นมาเองได้อย่างไร

ถ้าพูดถึงว่าพวกเราทำกรรมทำบุญกุศลกัน ก็ถูกเห็นใหม่ โตะ อาสน์สงฆ์ มันไม่ผิดศีล ๕ เลย มันไม่รังแกใครเลย มันเป็นกลาง มันไม่เคยเบียดเบียนใครเลย โตะนี่ต้องเป็นพระอรหันต์ คำพูดของเขา เขาพูดเป็นสสาร เขาพูดเป็นวิทยาศาสตร์ แต่ไม่มีจิตรองรับ ไม่มีผู้รู้ผู้เห็นใจ ไม่มีผู้ทุกข์ผู้ยากรองรับ มรรคผลนิพพานมันอยู่ที่ผู้รู้ ผู้ทุกข์ผู้ยากนี้ มันไม่ได้อยู่ที่วิทยาศาสตร์ ไม่ได้อยู่ที่วัตถุ ไม่ได้อยู่ที่ใดๆ ทั้งสิ้น มันอยู่ที่ใจ

ถ้ามันอยู่ที่ใจ แล้วสติไปคิดเอาเองว่าเป็นวัตถุอันหนึ่ง เหมือนกับขวดน้ำต่างๆ เราจับต้องได้ เราพลิกแพลงได้ เราทำได้ แต่สติมันเป็นนามธรรม เกิดมันก็เกิดเอง ดับมันก็ดับเอง มันเกิดจากจิต แล้วก็ดับไปจากจิต แล้วมันเกิดจากจิต มันดับจากจิต มันดับอย่างไร แล้วจะบอกว่าเป็นสภาวะจำ จำให้มันจำให้ได้ มันจำได้อย่างไร

มันจำได้ไม่ได้ ถ้าบอกโดยตำรา ก็ตำราห้องแถว มันปริญาห้องแถว มันอาศัยสังคมาเขยอรับกัน ปริญาโท ปริญาตรี เขยอรับกัน ก็อ้างว่าตัวเองก็มีปัญญาเหมือนกัน แต่วุฒิภาวะความรู้ในปัญชกนั้นมันมีใหม่ ถ้ามีคำพูดผิดๆ อย่างนี้พูดออกมาได้อย่างไร ทางวิชาการมันขัดแย้งมาหมดนะ

แต่ทางวิชาการเขาไม่ได้โต้แย้งมาเพราะอะไร เพราะบอกว่าเป็นภาคปฏิบัติ พอภาคปฏิบัติขึ้นมา สิ่งที่มีนัยปฏิบัติปฏิบัติใหม่ เวลาปฏิบัติพอผู้รู้ในปฏิบัติเขาจะจับได้ ย้อนกลับไปดูตำราอีกแล้ว แล้วเวลาขอรับเอาอะไรยอมรับละ เอาตำรายอมรับใหม่ ก็เอาภาคปฏิบัติเข้าไปรับว่าสิ่งนั้นเป็นขั้นเป็นตอน แต่เวลาจะเอาความจริงเข้ามา กลับย้อนไป มันเป็นการล้อผล มันเป็นการล้อผลเพราะอะไร เพราะภาคปฏิบัตินี้ละ ในการปฏิบัติ หลวงปู่มั่นบอกประจำ ต้องเป็นอย่างนั้น ต้องเป็นอย่างนั้น

เหมือนกับหนทางที่เข้ากรุงเทพฯ ถ้าเราเป็นคนทางภาคใต้ มันจะเข้าเพชรเกษมเส้นเดียว เราเป็นคนภาคใต้นะ แต่ถ้าเราเป็นคนภาคเหนือพหลโยธินเส้นเดียว ภาคเหนือ ภาคตะวันตก ภาคตะวันออก พหลโยธินเส้นเดียว มันเส้นเดียว คำว่าเส้นเดียวนี้นะ เวลาทั้งภูมิภาคนั้นจะเข้าไปเส้นนั้น ก็จะเข้าอริยสัจมันมีเส้นทางเดียว ฉะนั้นต้องเป็นอย่างนี้ ! ต้องเป็นอย่างนี้ ! เป็นอย่างอื่นไปไม่ได้

การเข้าสู่อริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค แล้วการเข้าสู่ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค ได้อย่างไร อันนี้พูดถึง นี้คำพูดอย่างนี้ คือ กระจกจะหาทางออกใจ ซึ่งทางให้กระจก คือ บอกว่าการจะรู้ว่ามิพระอรหันต์ พระโสดาบัน พระสกิทาคา พระอนาคา จะชี้ขาดไม่ได้ นะ คนที่จะชี้ขาดมิพระพุทธรเจ้าองค์เดียว คือว่าห้ามตรวจสอบฉนั้นนะ ห้ามเอาธรรมะนี้ไปตรวจสอบ ป้องกันตัวเองไว้ ล้อคตัวเองไว้ห้ามใครมาตรวจสอบนะ

ใครจะไปตรวจสอบ ไม่มีใครตรวจสอบใครหรอก ปังจัดตั้งรู้จำเพาะตน กรรมของใครก็เป็นกรรมของคนนั้น ใครทำกรรมดีได้ดี ใครทำชั่วได้ชั่ว แต่คนทำชั่วมันเดือดร้อน คนทำชั่วมันกลัวความชั่วมันเปิดเผยออกมา ถ้าคนทำกรรมดีมันจะไปเดือดร้อนอะไร คนทำดีไม่ต้องเดือดร้อนสิ่งใดๆ เลย แต่คนทำชั่วเท่านั้นถึงจะเดือดร้อน

ฉะนั้นถึงว่าการตรวจสอบ ไม่มีใครตรวจสอบใครหรอก แต่ความคิดความชั่วในใจมันตรวจสอบ มันรู้ที่อยู่ว่าทำชั่ว ถ้ารู้ว่าทำดี ทำไมคนทำดีต้องออกตัว พูดถึงเวลาเขาพูดนะ อันถ่านี้ไม่อยากจะพูด แต่จะพูดไว้ให้มันเป็นเหตุเป็นผลว่า มันมีที่ไปที่ไป

ประเด็น : ขณะจิตพระอรหันต์ของผู้เทศน์ พอใจมันยอมรับตรงนี้แล้ว ใจมันหมดแรงคืนวันหนึ่งนั่งเก้าอี้อยู่นะครับ นั่งดูต้นไม้ นั่งดู นั่งดู จิตมันรวมลง รวมเลยนะ แล้วมันเห็น

แจ้จ้งอริยสังข์ขึ้นมา มันเห็นว่าจิตตัวนี้แหละทุกข์ล้วนๆ เลย พอมันเห็นแจ้จ้งอริยสังข์ มันสลัดจิตทิ้งเลย สลัดคณะ มันเหมือนมันสลัดทิ้งออกไป

หลวงพ่ : เขาว่ามรรคผลของเขา เวลาเขาบอกรู้มรรคผลของเขา ทำไมไม่เอาตำรามาจับล่ะ

เวลาเราพูด เวลาพูดนะ เราพูดภาคปฏิบัติ เราปฏิบัติอยู่ในการวางการพระนะ ปริยัติก็คือปริยัติ ถ้าเอาตำรามาขึ้นมานะ เพราะหลวงปู่ฝั้น พระเป็นเลขของเจ้าคณะภาค ๕ ประโยค ไปถามหลวงปู่ฝั้น บอกว่าผม ๕ ประโยค ในตำราทั้งหมด ทุกอย่างทำได้หมดเลย แล้วผมจะไปปฏิบัติผมก็สับสน สับสนเพราะอะไร เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าสั่งสอนพระสารีบุตรก็อย่างหนึ่ง สั่งสอนพระโมคคัลลานะก็อย่างหนึ่ง สั่งสอนพระอุบาลีก็อย่างหนึ่ง แล้วให้ผมเอาอันใดเป็นจุดเริ่มต้นของการปฏิบัติล่ะ หลวงปู่ฝั้นบอกว่า

“ทุกข์ของเ็งอยู่ที่ไหน จับตรงนั้น จับความรู้สึกของเรา จับทุกข์ของเราเป็นตัวตั้ง แล้วให้เรารื้อค้นหาตรงนั้นเข้าไป”

ถ้าบอกว่าถ้าเอาตำรา มรรคผลนิพพานมีในตำรา พวกที่จับ ๕ ประโยคเขาก็เป็นพระอรหันต์หมดแล้ว ๕ ประโยคเป็นเลขของพระไตรโลกาจารย์เจ้าคณะภาค วัดที่หนองคาย วัดพระใสๆ นั้น พระไตรโลกาจารย์มาถามหลวงปู่ฝั้น นี่หลวงปู่ฝั้นไม่มีแม่แต่เปรียญเดียว แต่ถ้าปฏิบัติทุกข์อยู่ที่ไหน จับที่ทุกข์นั้น แล้วเอาทุกข์นั้นเป็นตัวตั้ง ฉะนั้นบอกไว้ในตำรา สาธุนะ ไม่ใช่ลบหลู่ ตำราก็คือตำราก็ยอมรับ เพราะปริยัติยอมรับไม่มีใครไม่ยอมรับพระพุทธเจ้าหรอก

แต่นี่ยอมรับพระพุทธเจ้า ตำราก็เป็นการชี้นำเข้ามา นี่ภาคปฏิบัติตำรามิแต่ชื่อตำราอ่านไว้เป็นแนวทางใช้ใหม่ คำว่าแนวทางเฉยๆ อ่านแนวทางเวลาบอกถึงว่า หลวงปู่มันท่านบอกกับหลวงตาเห็นใหม่ สาธุ หลวงตาเรียนจบจนเป็นมหาหมา ธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดไว้บนศีรษะ เคารพมากแต่เก็บไว้ก่อน

ถ้าประพฤติปฏิบัติไป มันจะตะ มันทะถึบกัน คำว่าตะถึบนี้ะ ตำราบอกไว้เป็น ทฤษฎีชัดเจน แต่พอใจเราเป็น เล็กๆ น้อยๆ มันพยายามจะบวกไป ให้ค่ามากกว่าตำรานั้น หรือให้ค่าน้อยกว่า

เช่น เวลาเราปฏิบัติจิตเรายังไม่เป็น เราพยายามหวังตำราลงมา ว่าจิตเราเป็น อย่างนั้นแล้ว เป็นอย่างนั้นแล้ว มันเป็นเรื่องวิเศษสิ แล้วเวลาถ้าจิตมันเป็นอย่างนั้นบ๊ิบ มัน เป็นโดยที่ยังไม่สมควร คำว่าไม่สมคุณนะ คนทำอาหารจะรู้

คนที่ทำอาหารถ้าพ่อครัว แม่ครัวที่ชำนาญ อาหารบางชนิดต้องใช้ไฟอ่อน อาหาร บางชนิดต้องใช้ไฟปานกลาง อาหารบางชนิดต้องใช้ไฟแรง จิตของคนเวลามันสงบนะ มันมีขณิกสมาธิ อุปจารสมาธิ อัปปนาสมาธิ

การใช้ปัญญา เวลามันใช้ปัญญามันกระเพื่อมอย่างไร เวลาเราใช้ปัญญาขึ้นไป ความคิดปัญญาคือสังขารนี้แหละ สังขารที่มีสติ ที่มีสมาธิพร้อม ถ้าเราคิดแรงไปมัน กระเพื่อม มันก็เหมือนกับเราใส่ไฟมากเกินไป เราจุดติดไฟมากเกินไปนะ โอ๊ย..ไหม้ หมดนะ อาหารนั้นไหม้หมดเลย

ความชำนาญของผู้ปฏิบัตินะ ไฟอ่อน ไฟแก่ ไฟพอประมาณ จิตสมาธิสมควร แบบไหน แล้วออกมา มันยังมีข้อปัจจัยนะ มันยังมีปัจจัย มันยังมีข้อเท็จจริงที่จะให้แก้ไข อีกเยอะมาก ในภาคปฏิบัติ ตำราก็บอกไว้เป็นกลางๆ หลวงตาบอกว่า ตำราบอกไว้เป็น กลางๆ แต่ถ้าผู้ปฏิบัติแล้วนี้ มันจะมีเทคนิค มันจะมีการรู้ว่าจิตเราจะต้องเป็นไป เป็นไป ด้วยประสบการณ์ของเรา มันอีกหลายๆ ครั้งพอมากขึ้นไปแล้ว พอมากนะ พอเป็นไป พอ วิเศษสนาไป พอมันปล่อย คำว่าปล่อยนะ ปล่อยโดยวิเศษสนากับปล่อยโดยสมาธิ มันก็ แตกต่างกันอีกแล้ว

การปล่อยโดยสมาธินะ จิตถ้าปล่อยโดยสมาธิ อย่างที่เวลาเขาพูด มันเหมือนกับ การวางโดยสมาธิ เวลากำหนดพุทโธๆ พอมันวางขึ้นไป ถ้าอัปปนาสมาธิ สมาธิ สามารถแยกกายกับจิตได้ พอสมาธิมันลงไปจนถึงมาก อัปปนาสมาธิ

คำว่าอัปปนาสมาธิ รวมใหญ่มันสักแต่ว่ารู้ มันปล่อยกายหมดเลย จิตมันหดสั้น เข้ามา เป็นเฉพาะจิตล้วนๆ ครั้นพอจิตล้วนๆ นี้ มันจะดับหมด ตา หู จมูก ลิ้น หนูนี้จะ

ไม่ได้ยินอะไรเลย ความกระทบของผิวหนังไม่รับรู้ จิตเป็นเอกเทศของมัน มันปล่อยกายเลย สมาธิสามารถทำจนจิตกับกายแยกออกจากกันได้ แต่แยกออกจากกันได้ด้วยสมาธิ ถ้าแยกออกจากกันได้ด้วยสมาธิไม่ใช่วิปัสสนา แก้กิเลสไม่ได้

เหมือนฤๅษีชีไพรทำจิตสงบเข้ามา สงบได้ เวลามันแผ่ออกมาแล้ว มันก็กิเลสอย่างเดิม ไม่ได้แก้ไขกิเลสแม้แต่นิดเดียว ถ้าเวลาพูดถึงธรรมะแบบ ดู ๆ ๆ ๆ ๆ อย่างนี้โดยที่ไม่ต้องใช้ปัญญา อัตโนมัติมันเป็นเอง มันจะเป็นอย่างนั้น มันจะเป็นอย่างนั้นถ้าเป็นข้อเท็จจริงนะ แต่มันไม่เป็น มันไม่เป็นเพราะมันไม่เป็นสมาธิจริง มันเป็นสามัญสำนึก มันเป็นวิปัสสนิก มันเป็นการคาดหมาย เป็นการใช้ปัญญาให้มันปล่อยวางโดยกดไว้ด้วยปัญญา

แต่ถ้ามันใช้ปัญญานะ โดยใช้ปัญญาอบรมสมาธิ พอสมาธิมันปล่อยเข้ามาขนาดสมาธิปล่อยเข้ามา อาการที่เขาพูดยังไม่ใช่เลย เราฟังมาตลอดแต่ไม่พูด เรารอให้เขาพูดออกมา เราจะกระตือบ อาการที่เขาทำนั้นไม่ใช่สมาธิ ไม่ใช่สมาธิเพราะจิตมันไม่ปล่อยเข้ามาให้เป็นอิสระ มันปล่อยด้วยความคิด มันปล่อยด้วยสามัญสำนึกใจ มันบังคับให้จิตบังคับให้ปล่อย ให้ว่างๆ สบายๆ ว่างๆ ว่างๆ คือคิดให้ว่าง แต่ความจริงไม่ว่าง

เหมือนในบ้านเรา เราพยายามเอาของไปเก็บซ่อนๆ ไว้ให้หมดเลย บอกว่าในบ้านเราไม่มีอะไรเลย ว่างๆ แต่ความจริงเราไปซ่อนไว้ แต่ถ้าเป็นสมาธินะ มันจะเอาของในบ้านโยนทิ้งหมดเลย เอาของในบ้านโยนออก โยนออก จนในบ้านนั้นว่างหมดเลย นั่นเป็นสมาธิ แต่ถ้าบอกว่าเอาของไปซุกไว้ ซุกไว้ ซุกไว้ แล้วปิดไว้หมดเลย ว่าง ว่าง มันไม่ว่างจริง

ถ้ามันว่างจริง บอกไว้ว่าโดยตำรา โดยข้อเท็จจริง โดยข้อเท็จจริงภาคปฏิบัติ โดยข้อเท็จจริงใครไม่เป็นสมาธิพูด รู้เลยว่าไม่เป็นสมาธิ หลวงตาพูดบ่อยมากกว่า สมาธิใครอย่ามาหลอกเรานะ เพราะเราติดสมาธิอยู่ ๕ ปี เรื่องสมาธิหลวงตาชำนาญมาก เพราะตัวเองติดอยู่ ๕ ปี ในสมาธิใครอย่าเอาสมาธิมาหลอกเรานะ เรารู้ทั้งหมด

แต่นั่นที่พูดนี้ไม่เคยเป็นสมาธิ พอไม่เคยเป็นสมาธิ พอติดสมาธิ

หลวงปู่มั่นถาม “มหาจิตเป็นอย่างไร” “ดีครับ” มั่นติดสมาธิ มั่นสุข มั่นสุขจนตัวเองเข้าใจว่านี่คือนิพพาน “จิตเป็นอย่างไร” ดีครับ “จิตเป็นอย่างไร” ดีครับ

“มันจะดีบ้างหรือ สุขอย่างนี้” พอจิตมันสงบไซ้ใหม่ จิตเป็นสมาธิ มันก็สุข สุขก็เข้าใจว่าเป็นนิพพาน

ท่านพูดเอง “สุขอย่างนี้เหมือนกับสุขแบบเศษเนื้อติดฟัน” กินอาหารแล้ว อาหารคำข้าวอร่อยไหม อร่อย เวลาเศษเนื้อติดอยู่ที่ฟันเห็นไหม มันจะมีรสชาติอยู่นะ อร่อยแค่นั้นเอง “สุขอย่างนี้เป็นสุขเศษเนื้อติดฟัน มันไม่สุขเหมือนคำข้าวหροก”

“สุขในสมาธิมันสุขเหมือนคำข้าว กินเต็มปากเต็มคำ ใส้สุขอย่างนี้มันสุขแบบเศษเนื้อติดฟัน” นี่คนเป็นเห็นใหม่ คนที่ผ่านแล้วจะรู้เลย พออย่างนี้ถ้าสุขเศษเนื้อติดฟันนี่ตำรานะ แล้วถ้าเป็นสัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า ที่พระพุทธเจ้าบัญญัติไว้ในตำราทำไมมันจะเป็นอย่างไรล่ะ

หลวงปู่มั่นก็ตอบ “ถ้าในตำราสัมมาสมาธิของพระพุทธเจ้า สัมมาสมาธิคือสัมมาถูกต้อง ไม่มีสมุทัย ไม่มีกิเลสขบวก แต่สัมมาสมาธิของท่านมันมีความหลง มันมีสมุทัย ขบวกด้วยเวทย์”

งนะ งงเลย เออจริง จริงสิเพราะอะไร เพราะพอบอกเศษเนื้อติดฟันก็ไม่รู้ บอกว่าไปอีกก็ยังไม่รู้ งงใหม่ งง

ถ้าเราคิดด้วยตัวเอง เราจะไม่งง เพราะอะไร เพราะเราคิดโดยตัวเราเอง โดยสมมุติฐาน โดยความคิดของเราไม่มีใครโต้แย้ง แต่ถ้ามีผู้รู้จริงเขาโต้แย้ง อืม.. ผู้รู้จริงเขาพูดมีเหตุผลเหนือกว่าเรา เราจะเกิดความลังเลสงสัย แต่ถ้าเราคิดโดยตัวเราเองนะ เพราะเราไม่ได้เข้าสังคม เราไม่มีครูบาอาจารย์

ถ้าเราเข้าสังคมมีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ท่านผ่านมาแล้ว ท่านจะรู้เลยว่าเราพูดอย่างไร คำพูดของเรามันสะอาดบริสุทธิ์แค่ไหน แต่เพราะไม่มีครูบาอาจารย์ ก็เข้าใจเองว่าสุขที่เศษเนื้อติดฟันนั้น เป็นผลของนิพพานไป

แต่ถ้ามีครูบาอาจารย์ตรวจสอบนะ ผู้รู้มี ผู้รู้มี อย่างตำราไม่ได้ ตำราเป็นตำรา ตำราไม่มีโศดบัน ตำราไม่มีสกิทา ตำราไม่มีอนาคา ตำราไม่มีพระอรหันต์ แต่ตำรานี้จะชี้ให้ผู้ประพฤติปฏิบัติเข้าสู่โศดบัน

ผู้ที่ประพฤติปฏิบัตินั้น จิตนั้นจะเข้าสู่โศดบัน จิตนั้นจะเข้าสู่สกิทา จิตนั้นจะเข้าสู่อนาคา จิตนั้นจะเข้าสู่พระอรหันต์ ตำราชี้ให้จิตนั้นเข้าสู่มรรคผลนิพพาน ตัวตำราเอง กระจายเปื้อนหมึก กระจายแล้วเอาหมึกไปพิมพ์ไว้เลยๆ กระจายเป็นนิพพานไม่ได้ หมึกเป็นโศดบันไม่ได้ กระจายกับหมึกเป็นอะไรไม่ได้ทั้งสิ้น แต่กระจายกับหมึกนั้น จะชี้ใจนี้ให้เข้าสู่มรรคผลนิพพาน

ถ้าตำราเป็นอย่างนั้น ถ้ามีครูบาอาจารย์ ครูบาอาจารย์ที่เป็นภาคปฏิบัติจะชี้บอก เข้ามาให้กระทำต่อไป ถ้ากระทำต่อไปได้ แต่นี้มันไม่กระทำต่อไป แต่นี้พื้นฐานไม่มี พอพื้นฐานไม่มี บ้านเราจะไปสร้างอยู่ที่เลนไม่ได้ บางคนฝันว่าจะไปสร้างบ้านอยู่บนแม่น้ำนะ ไม่ได้ น้ำของเหลว รับของมีน้ำหนักไม่ได้

มรรคผลนิพพานจะต้องมี ศีล สมาธิ ปัญญา ทาน ศีล ภาวนา จะต้องฝึกสติ จะต้องทำสมาธิขึ้นมา สมาธิเป็นพื้นฐาน เพราะสติจิต จิตนี้เป็นผู้ที่มีวิชาครอบงำมัน อยู่ แล้วถ้าเราเข้าไม่ถึงสติจิต ไม่เข้าสู่ตัวจิต แล้วเราจะเอาอะไรไปแก้ไขกิเลส เพราะกิเลส มันอยู่ที่นั่น นี่ไปแก้ไขที่ความคิด ความคิด คุณคิดๆ ไม่มี ไม่มีหรอก

เราบอกเลยนะ ชั้น ๕ นี่มันก็เป็นข้อเท็จจริง เป็นสสาร ชั้น ๕ ตัวจิตก็เป็นพลังงาน แต่เวลาเขาคิดออกมาตัวจิตก็ไม่เห็น ตัวสสารความคิดก็ไม่เคยเห็น แต่ไปเห็น อารมณ์ ไปเห็นอารมณ์ความรู้สึก ก็บอกอารมณ์นั้นเป็นจิต ไปดูที่อารมณ์นะ

ความคิดเราถ้าไม่บวก เราดูเลยๆ เราไม่มีความคิดเข้าไปบวก เราจะมีสุขมีทุกข์ ไหม เราก็นั่ง อ้อ.. สบายๆ แต่ถ้าเราคิดเรื่องดี เราก็คิดถึงการมูมานะทำดี เราคิดถึงเรื่องไม่ดี เราจะทุกข์ขึ้นมาทันที นั่นนะมันเป็นอารมณ์ แล้วไปจับที่อารมณ์นั้น ดูที่อารมณ์นั้น พออารมณ์นั้นมันสงบตัวลง แล้วมันไปไหน เห็นไหมมันไม่เข้าสู่จิตเลย

ถึงบอกว่า ถ้ากำหนดพุทโธๆ พุทโธมันไปจากไหน ความระลึกมาจากไหน มาจากจิตหมดเลย จิตระลึกออกไป ระลึกออกไปในอะไรก็แล้วแต่ ระลึกออกไปในอะไร

ออกไปพุทธานุสสติ พุทโธฯฯ คำว่าระลึกออกไปจากฐานใจใหม่ ฐาน แล้วถ้ามันสงบเข้ามา มันสงบที่ไหน ก็สงบเข้ามาสู่ฐาน นี้ “กรรมฐาน” ฐานที่ตั้งแห่งการงาน “กรรมฐาน” คือ จิต ฐานที่ตั้งแห่งการงาน งานต้องลงสู่จิต

แต่ถ้าไปกำหนดอยู่ที่ความรู้สึก ความรู้สึกไม่ใช่จิต จิตเป็นพลังงานเฉยๆ ความรู้สึกอารมณ์อย่างนั้นไม่ใช่จิต แล้วไปรู้สึกอารมณ์นั้นแล้วดับอารมณ์นั้น นี่ใจมันถึงไม่มี สมาธิก็ไม่มี สิ่งต่างๆ ก็ไม่มี แต่เป็นปริยญาห้องแถว คิดกันเอง ว่ากันไปเอง ก.พ. ไม่ยอมรับ ถ้าก.พ. ไม่ยอมรับ สมัครงานไม่ได้ นี่ก็เหมือนกัน พอสมัครงานไม่ได้ มันเลยไม่มีเหตุมีผล

ทีนี้พอไม่มีเหตุมีผล เราพูด “แชร่ณีพพาน” ออกไป วันที่ ๘ อันนี้วันที่ ๒๒ พุทธจิกาเห็นใหม่ เพราะแชร่ณีพพาน มันบอกชัดๆ นะ แชร่ณีพพานเป็นความหลงผิดของคนไปลงแชร่ เพราะได้รับผลประโยชน์ นี่ใจเป็นความหลงผิดของชาวพุทธ ว่าชาวพุทธไปกำหนดง่ายๆ แล้วมันจะได้มรรคผลกัน ได้มรรคผลขึ้นมา แชร่ณีนะถ้ามันมีคนไปลงเยอะ เขาก็จะมีผลประโยชน์จ่ายตอบแทนได้ แชร่ณีนั้นก็ไม่ได้

แต่ถ้าใครไปบอกว่าแชร่ณีมันไม่ใช่ความจริง คนที่จะไปลงแชร่ณีนั้นจะน้อยลงแล้วแชร่ณีนั้นจะล้ม เพราะอะไร เพราะไม่มีผลตอบแทนเขาใจใหม่ นี่เหมือนกันถ้าคนเข้าใจในเรื่องศาสนา เขาจะทำในเรื่องความที่ถูกต้อง สิ่งที่เป็นมิจฉาทิฎฐิ สิ่งที่ว่ามีการตรวจสอบ ไม่ต้องมีใครตรวจสอบหรอก แค่ไม่มีใครไปลงแชร่ณีมันก็ล้มแล้ว นี่ถึงบอกว่า จะโดยชี้ขาดของคนไม่ได้ จะชี้ขาดก็ชี้ขาดโดยพระพุทธเจ้าเท่านั้น แล้วถ้าจะมีก็มีโดยตำรา

ขนาดคนชี้ขาดก็ไม่ให้ชี้ขาดนะ แล้วไม่มีใครไปชี้ขาดด้วย เพราะเวลาพระอรหันต์มีพระสารีบุตร พระโมคคัลลานะ พระอุบาลี ใคร ๕ องค์ที่เถียงกันที่สวนมะพร้าว นะ พระอรหันต์ด้วยกัน ต่างคนต่างพูดถึงความถนัดของตัวเอง

พระสารีบุตรบอกว่า ปัญญาเลิศที่สุด พระโมคคัลลานะบอก ฤทธิ์เลิศที่สุด พระอุบาลีบอกพระวินัยเลิศที่สุด แล้วมีอีกสององค์จำชื่อไม่ได้ ต่างคนต่างบอกว่าความถนัดของตัวเองเลิศที่สุด แล้วตกลงกันไม่ได้ ตกกลงกันไม่ได้ อย่างนั้นก็ตกลงกันว่า ไปเฝ้าองค์

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ให้องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นผู้ที่วินิจฉัยว่าจะไร
เลิศที่สุด ก็อะไรดีที่สุด

พระทั้ง ๕ องค์ไปเฝ้าองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า องค์สมเด็จพระสัมมาสัม
พุทธเจ้าบอกว่า “อัสวักขยญาณ” เลิศที่สุด

“อัสวักขยญาณ” คือ มรรคญาณที่ทำให้พระ ๕ องค์นี้เป็นพระอรหันต์เลิศที่สุด
สิ่งที่เป็นจรตนิสัยนั้น มันเป็นนิสัยของแต่ละบุคคล เอามาวัดค่ากันไม่ได้ แต่ความเลิศคือ
เลิศตั้งแต่อริยสัจที่ทำมรรค มรรคที่ทำให้เป็นพระอรหันต์อันนั้นเลิศที่สุด นี่พอคนมัน
ผ่านไปแล้ว มันไม่เห็นคุณค่าตรงนั้น เห็นแต่ความชำนาญของตัวใจ ว่าความชำนาญของ
ตัวเลิศที่สุด

ฉะนั้นถึงบอกว่าสิ่งที่พูดว่า ให้ความเป็นไป ความเป็นไปว่า ให้พระพุทธรเจ้า
พระพุทธรเจ้า มันเป็นการบอกกล่าวนะ ถ้าพูดอย่างนี้ เราดูอย่างนี้ เข้าใจว่า รู้สึกตัวคือ
กลัว มันก็กลัวนะ เพราะว่าไม่ควรขึ้นจีหลังเสื้อ

สังคมเวลาเขาเชื่อ เขาก็เชื่อนะ คนนะ แต่ถ้าคนเขาไม่เชื่อขึ้นมาแล้วนะ นี่ขึ้นจี
หลังเสื้อเอง แล้วจะลงจากหลังเสื้อ แต่ถ้าเป็นครูบาอาจารย์ของเรา อย่างเช่น ครูบา
อาจารย์ของเราเขาไม่ได้ขึ้นจีหลังเสื้อ ท่านอยู่กับสัจจะความจริงของท่าน เราไปศึกษาเอง
นะ เราไปศึกษาสิ่งนั้น แล้วเราอยากได้สิ่งนั้น แล้วครูบาอาจารย์ของเราไม่มีลูบหน้าปะ
จุมุก

หลวงตาพูดบ่อย อย่างพวกเราลูบหน้าปะจุมุก แต่สังขรณ์ไม่มีลูบหน้าปะจุมุก
ผิดคือผิด ถูกคือถูก แต่พวกเรารับกันไม่ได้ บอกว่าผิด ไม่ยอมรับเลยจะถูกอยู่ข้างเดียว จะ
ให้ถูกอยู่อย่างนั้นนะ คนเรามันก็มีถูกมีผิดทั้งนั้นนะ

เวลาถูกผิดจากสังขรณ์นะ สังขรณ์ไม่เอียงข้างให้ใครทั้งสิ้น ธรรมะไม่เคย
เอียงข้างให้ใครทั้งสิ้น ถูกคือถูก ถ้าเป็นสมาธิก็คือเป็นสมาธิ แล้วสมาธิมาก สมาธิน้อย
ไม่ใช่สมาธิมากจะยกขึ้นวิปัสสนาได้ง่ายนะ สมาธิมากสมาธิน้อยมันอยู่ที่จรตนิสัย เพราะ
คำว่าจรตนิสัย เช่น อย่างอาหาร อาหารบางอย่าง อาหารไม่มีน้ำเลย บางอย่างอาหารต้อง
ใช้น้ำมาก

นี่ก็เหมือนกันสิ่งที่ทำ ถ้าจิตของเราไม่ต้องใช้น้ำมากเลย สมาธิเราแค่นี้เราพิจารณาได้แล้ว ไม่ต้องสมาธิเข้มแข็งขนาดไหนถึงพิจารณาได้ สมาธิเราณะถ้าเรามีพื้นฐาน อย่างเช่น ปัญญาอบรมสมาธิ พอจิตมันปล่อยาว มันว่างๆ คำว่าว่างๆ มันรู้ตัวมันเองนะ ไม่ใช่ว่างๆ แล้วจับต้องอะไรไม่ได้เลย ว่างๆ มีกำลังของมัน ว่างๆ นี้มันเห็นเลย เพราะถ้าจิตเราไม่ว่าง เราจะไม่เห็นความคิด ความคิดเหมือนเห็นใหม่ เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูด ไขกับงานของไข งานใส่ไข งานกับไขไม่ใช่อันเดียวกัน

ความคิดกับจิตมันไม่ใช่อันเดียวกัน จิตมันเป็นพลังงาน พอความคิดมันสงบเข้ามา มันจะเห็นความคิด ความคิดนะพอมันสงบมาเป็นจิตไขใหม่ จิตมันจะเห็นความคิดเห็นใหม่ มันเป็นเหมือน ถ้าเป็นไขก็มีเปลือกไขกับเนื้อไข เนื้อไขกับเปลือกไขก็คนละอัน นี่ไงความคิดกับจิตก็คนละอัน

ถ้าจิตสงบ จิตมันจะจับมันจะรับรู้กัน รับรู้กันมันจะจับต้องได้เห็นใหม่ การจับต้องได้ เรบอกกว่า เวลาครูบาอาจารย์ท่านพูดนะ “กิเลสต้องขุดคุ้ยหามัน” กิเลสเป็นนามธรรม กิเลสมันอาศัยขั้น ๕ อาศัยความคิดออกไปหาผลประโยชน์ของมัน ออกไปหาขั้น ๕ นี่กิเลสมันอาศัยสัญชาตญาณของเรา อาศัยสามัญสำนึกของเราออกไปหาเหยื่อ นั่นกิเลสมันอาศัยนี้ออกไปหาเหยื่อไขใหม่

แต่กิเลสมันเป็นนามธรรมที่มันอาศัยสิ่งนี้อยู่ แล้วพอจิตมันสงบเข้ามา มันเห็นขั้น ๕ ไขใหม่ เห็นขั้น ๕ เห็นความคิดมันก็จับความคิด ทำไมคิดดี ทำไมคิดชั่ว ทำไมคิดแล้วมันคิดแต่ทำร้ายตัวเองพิจารณาความคิด ถ้ามันมีสติมันจะคิดพิจารณาได้ พอมันไม่มีสติสมาธิมันอ่อนลงนะ ความคิดเป็นเรา ก็เราไปคิดเองเออเอง มันเป็นอันเดียวกัน นี่ก็ต้องทำความสงบของใจให้มันแยกออกอีก พอแยกออกอีก จิตมันสงบแล้วมันจับความคิดได้ มันพิจารณาของมัน พิจารณาความคิด

พอพิจารณาความคิด ความคิดดี คิดผิด คิดชั่ว คิดดีต่างๆ นี่มันมาจากพลังงาน เพราะพลังงานเป็นอวิชา มันอวิชาเห็นใหม่ มันเป็นตัวหาความทะยานอยากที่มันเป็นแรงขับแรงปรารถนา มันต้องการการคาดหมายให้ได้ดังใจมัน พอมันคิดมันอาศัยพวกนี้ออกไป

ที่นี้พอปัญญามันไล่เข้าไป ไหลเข้าไป ชั้นมันก็เป็นชั้นเฉยๆ ความคิดเป็นความคิดเฉยๆ เห็นไหม ความคิดเป็นความคิดเฉยๆ นะ แต่ไอ้ที่เห็นผลดีเห็นผลชั่วเป็นเพราะค้นหาความทะยานอยากที่จิตต่างหากละ มันจะหดสั้นเข้ามา หดสั้นเข้ามาเห็นไหม

เวลามันทำลาย มันทำลายจนชั้น ๕ กับจิตแยกออกจากกันเลย ขาดออกจากกันเลย ชั้น ๕ ไม่ใช่เรา เราไม่ใช่ชั้น ๕ ชั้น ๕ ไม่ใช่ทุกซ์ ทุกซ์ไม่ใช่ชั้น ๕ นี่พระโศดาบันเกิดตรงนี้

พระโศดาบันไม่ได้เกิดที่.. เห็นนิพพานแว็บพระอรหันต์ ไม่มีหอรอก เห็นนิพพานแว็บเป็น เพราะเขาไม่เข้าใจ เขาสรุปไม่ได้ไง เขาสรุปถึงกระบวนการของการทำงานนี้ไม่จบ กระบวนการทำงานของพระโศดาบันทำงานกันอย่างไร กระบวนการของพระสัทธา กระบวนการของพระอนาคา กระบวนการของพระอรหันต์มันไม่มี กระบวนการของโครงการที่จบกระบวนการของโศดาบัน สัทธา อนาคา อรหันต์ มันไม่มี พอมันไม่มี ในตำราสอนอะไร ตำราตรงไหนที่สรุปบ้าง

แต่ครูบาอาจารย์เราสรุปนะ หลวงปู่มันก็สรุป สรุปที่พิจารณากายอย่างไร พิจารณาใจก็ได้ พิจารณาจิตก็ได้ กาย เวทนา จิต ธรรม ไม่ใช่กิเลส ไม่ใช่กิเลสกับใครเลย เนื้อให้กิเลสกับใครได้ กะโหลกให้กิเลสกับใครได้ กายให้กิเลสใครได้

แต่ความผูกพันของจิตมันยึดแล้วมันไปทำลายเขาได้ มือของคน คุณติเพชฌฆาตมันยังคน มันเอาอะไรยิง มันก็เอานี้ว่ามันกระดิกโก นี้มันยังคนได้ไหม แต่ทำไมนี่ยมันเหนียวโกได้ละ ก็ความคิดของใจมันไปเหนียวโกเห็นไหม

แต่ถ้าเข้ามาถึงจิต แล้วจิตมันสะอาดแล้ว จิตเป็นธรรมมันเหนียวไม่ได้นะ ชีวิตเขาชีวิตเรานะ ทำใครไม่ลงนะ ทำใครไม่ได้เลย ถ้าจิตมันไม่ทำแล้วนะ ทำใครไม่ได้แล้ว ทำใครไม่ได้ แม้แต่ตัวเองยังทำไม่ได้ แล้วจะทำข้างนอกได้อย่างไร ถ้าจิตมันสะอาดขึ้นมาแล้วทำไม่ได้

ฉะนั้นบอกว่า “กาย เวทนา จิต ธรรม” ไม่ใช่กิเลส แต่กิเลสมันอยู่ที่จิต แต่มันอาศัยสิ่งนี้ออกไปทำร้ายเขาต่างหาก แล้วสิ่งที่ทำร้ายเขาจับมันมา แล้วพิจารณามัน การ

วิปัสสนาฉันต้องหากิเลสให้เจอ ถ้าจับกิเลสได้ถึงวิปัสสนาฉันได้ หากาย หาเวทนา หากิจิต
หากรรม ถ้ามันอาศัยสิ่งนี้ออกไป พอมันสะอาดขึ้นมาแล้ว พระอรหันต์เห็นใหม่

พระอรหันต์ ชั้น ๕ ภาราหเว ปัจจักขันธา ชั้น ๕ ภาวะ มันเป็นภาวะที่ต้องดูแล
กันไป มันไม่ให้โทษใครเลย

เวลาพระพุทธเจ้าจะปรินิพพานเห็นใหม่ พระพุทธเจ้าจะเดินไปตายนะ ยังไป
สอนพระจุนทะ ยังไปเอาพระสุภัททะให้เป็นพระอรหันต์ จะไปตายนะ เทศน์สอนเขาไป
ตลอดทางเลย

โอ้เราจะไปตายนะ โอ้โฮ..เดินก็ขาอ่อนแล้ว บอกเขื่อนี่จะตายเดินไปไหนก็ไม่
ไหวแล้ว พระพุทธเจ้าจะไปตายนะ เทศน์สอนไปตลอดทางเลย ยังได้สุภัททะเป็นพระ
อรหันต์องค์สุดท้าย นี่ไม่ตื่นเต้นเลยเห็นใหม่

เพราะไม่มีอะไรที่มันมีคุณค่าเลย ไม่มีอะไรมีคุณค่าเลย เพราะว่าเวลาอยู่เห็นใหม่
จิตที่มันสะอาดแล้วมันอยู่ในร่างกาย มันก็ต้องรับผิดชอบมันนานก็เมื่อย อยู่ยาวนานก็หิว ก็
ต้องดูแลมันไป ถึงที่สุดแล้วนะ พอมันจะตายแล้วนะ เออ..เลิกกันเสียที มึงอยู่นี่กูไปโน่น
จบแล้ว กูไม่มีร่างกายไม่มีกระเพาะให้เติมอาหารอีกแล้ว พอใจตายใหม่ ไปด้วยความสุข
ไปด้วยความพอใจ แต่พวกเราพอจะไปนี้ไม่ได้

นี่พูดถึงโดยตำรา โดยข้อเท็จจริงนะ มันไม่มีใครชี้ใครหรอก มันเป็นสันติภูมิจิต
มันเป็นความจริงในใจ แต่กรรมชั่วมันแหละ มันเผาผลาญ อยู่ไม่เป็นสุขหรอก แต่ถ้ามัน
เป็นความจริงนะ มันมีความร่มเย็น อยู่ที่ไหนมันก็มีความร่มเย็น

หลวงปู่มั่นมีชีวิตเป็นแบบอย่าง อยู่ในป่ามาตลอด คนจะไปทำบุญกับหลวงปู่มั่น
ต้องซื้อทางเข้าไป พระจะไปหาหลวงปู่มั่น ต้องเข้าไปหาหลวงปู่มั่น เวลาหลวงตาท่าน
อยู่กับหลวงปู่มั่นเห็นใหม่ เวลาพระเข้าไปแล้ว ไปทำตัวไม่ดี ท่านจะเอ็ดคนะว่า “หลวงปู่
มั่นไม่ได้นิมนต์มานะ”

เราไปหาท่านเองนะ เราไปหาหลวงปู่มั่นกันเอง ไปหาครูบาอาจารย์กันเอง แล้ว
เราจะมาเป็นทัพพิขวางหม้อ เอาแต่ทิฐิมานะมาขวางท่านอยู่ได้อย่างไร ท่านไม่เคย
ต้องการให้ใครไปหาท่านเลย บุคคลากรท่านเลือกของท่าน เพื่อเอามาเป็นประโยชน์กับ

ศาสนาเรา เอามาเป็นประโยชน์กับผู้รับช่วงศาสนา มา นั้นพูดถึงท่านไม่เคียดรื้อนใดๆ ทั้งสิ้น คนทำความจริง คนมีความจริงในหัวใจจะไม่เคียดรื้อน

แต่คนที่ไม่มีความจริง ถ้าพูดนี้พูดครั้งแรก แล้วถ้าวันนี้เราไม่พูด มันจะออกมาเรื่อยๆ จะปั่นกระแสเข้ามาว่า อย่าฟังคนอื่นให้ฟังตำรา แล้วก็เอาตำรามาเขียนไว้บนหน้าพระอรหันต์ อันนี้พระอรหันต์นะ แล้วพระอรหันต์จะชี้คนนะ ให้ฟังตำรา นี่คือหินถามทาง นี่หินก้อนแรกที่โยนออกไป โยนหินถามทาง โยนหินหาช่องทางออกไว้ ว่าต้องเป็นตำราเท่านั้นถึงจะชี้ได้ ใครก็ชี้ไม่ได้ยกเว้นแต่พระพุทธเจ้า

แต่หลวงตาบอกว่าสันติภูฏิกโก ถ้าตำราชี้ว่าพระพุทธเจ้าเป็นคนชี้ พระอรหันต์จะไม่ชี้แล้ว ต้องรอให้พระพุทธเจ้ามาเกิด แล้วให้พระพุทธเจ้าชี้

พระอรหันต์จะเกิดขึ้นมาจากหัวใจที่ผู้ปฏิบัติรู้จริงเห็นจริง เป็นพระอรหันต์ขึ้นมาจริงๆ องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเรากราบ ผู้ใดเห็นธรรมผู้นั้นเห็นตถาคต ใครเป็นพระอรหันต์คนนั้นจะอยู่กับพระพุทธเจ้าโดยเนื้อหารสชาติ โดยข้อเท็จจริงเลย ไม่ใช่ว่าตำราชี้

“สันติภูฏิกโก” ความจริงที่ผู้ประพฤติปฏิบัติตามความเป็นจริงอันนั้นชี้ ปฏิบัติจริงสมควรนะ ผู้ใดปฏิบัติสมควรแก่ธรรมตามข้อเท็จจริง ความเป็นจริงในหัวใจนั้นเป็นคนชี้ เอวัง